

Univerzita Karlova
Filozofická fakulta
Ústav pro dějiny umění
Dějiny umění

Disertační práce

(teze)

Mgr. Eva Novotná

Česká bytová výstavba 1958–1970
Stát – ideologie – architektura – lidé

Czech Housing Construction 1958–1970
State – Ideology – Architecture – Residents

Vedoucí práce prof. PhDr. Rostislav Švácha, CSc.

2018

Dějiny sídlišť, paneláků a poválečné bytové výstavby obecně přitahují v posledních letech pozornost historiků umění. Vznikla tak řada studií, výstav a publikací¹ a zájem o paneláky aktuálně potvrzují také dvě velké expozice – v Moravské galerii v Brně (*Paneland: Největší československý experiment*) a v Uměleckoprůmyslovém museu v Praze (*Bydliště: panelové sídliště*). Na přípravě druhé z nich jsem měla možnost se podílet. Pokud se pražská výstava a zejména její závěrečné publikace snaží představit jakýsi „velký příběh“ sídlišť a vývoj dějin hromadného bydlení mezi lety 1945–1989, pak předkládaná disertační práce rozpracovává jen dvě ze sledovaných fází, rozkročených mezi padesátá a šedesátá léta. Spolu s autory výzkumu, který výstavě i publikacím předcházela, jsme je v nově vytvořené periodizaci nazvali pionýrskou fází a fází krásných sídlišť.²

Cílem předkládané práce je rozkrýt čtyři vybrané roviny, v jejichž kontextu lze vývoj bytové výstavby v šedesátých letech nejen sledovat, ale i vysvětlit. Patří k nim rovina politická, ideologická, architektonická a sociální, které se pochopitelně vzájemně prolínají a ovlivňují. Pro účely disertační práce jsem si je pojmenovala jako „vrstvy“. Zkoumám je samostatně ve čtyřech hlavních kapitolách obecně uvozených jako Stát – Ideologie – Architektura – Lidé. Práce se snaží přiblížit dění uvnitř těchto skupin v průběhu šedesátých let a způsob, jakým tyto skupiny uplatňovaly své zájmy v otázce hromadného bydlení. Zajímalo mě především, jak fungovaly mechanismy rozhodování na úrovni administrativního řízení, ekonomiky a ideologického působení státu. Na druhé straně jsem chtěla ukázat, jak tyto

¹ Například: Kimberly Elman Zarecorová, *Utváření socialistické modernity: Bydlení v Československu v letech 1945–1960*, Praha 2015. – Lada Hubatová-Vacková – Cyril Říha (edd.), *Husákovo 3+1: Bytová kultura 70. let*, Praha 2007. – Lucie Zdražilová (dnes Skřivánková), *Když se utopie stane skutečností: Panelová sídliště v Československu 1953–1989*, Praha 2013. – Rostislav Koryčánek a kol., *Na prahu zítřka. Brněnská architektura a vizuální kultura období socialismu*, Brno 2014.

² S těmito pojmy v disertační práci běžně pracuji. K periodizaci více viz Martina Flekačová (dnes Koukalová), *Beautiful Boxes or Technocratic Grey? Towards a Periodic Definition of Czech Housing Estates Using the Example of Prague*, *Czech and Slovak Journal of Humanities* IV, 2014, č. 2, s. 168–182. – Martina Koukalová, *Panelové tvary v čase. K periodizaci panelových sídlišť*, in: Lucie Skřivánková – Rostislav Švácha – Eva

mechanismy zasahovaly do organizace samotného stavebnictví, architektury a do dění ve společnosti.

Prvotním impulsem k dalšímu bádání bylo samotné „usnesení Ústředního výboru komunistické strany Československa k řešení bytového problému“ z roku 1959. Směrnice kladla důraz na zprůmyslnění stavebnictví a stanovila plán na 1 200 000 bytů, které se měly do roku 1970 postavit. Toto rozhodnutí režimu jsem chtěla prozkoumat hlouběji, odkrýt širší souvislosti a reakce v odborné sféře i u veřejnosti. Bádáním v archivech a studiem dobového tisku a literatury jsem se snažila rozplést systém vnitřního fungování státní administrativy v souvislosti s bytovou výstavbou, pochopit provázanost jednotlivých rozhodnutí a jejich dopad na kraje, okresy a projektové ústavy. Zkoumání archivů Komise Ústředního výboru Komunistické strany Československa jen potvrdilo, že období první poloviny šedesátých let, kdy se razila cesta prvním panelovým domům a nové organizaci celých sídlišť, režim prožíval velkou krizi centrálního řízení a plánování. Celková propad spojený s krachem třetí pětiletky, decentralizací a opětnou centralizací provázela vleklá krize ideologii, a to vše se výrazně promítalo do směřování bytové výstavby.

Ústřední orgány na přelomu padesátých a šedesátých let řídily především kvantitativní stránky hromadného bydlení, stanovovaly bytový standard, rozmísťovaly stavební podniky a v neposlední řadě určovaly rozpočty stavebních prací, časové harmonogramy a rozpočtové ceny. Stanovení plánu - počtu bytů, které se mají v jednotlivých krajích ročně postavit, často neodpovídalo výrobní kapacitě a finančním možnostem dodavatelských podniků ani úrovni práce stavebních čet. Plány, jak jsem ve své práci ukázala, brzy nikdo nepovažoval za své, jejich plnění se různě maskovalo a produktivita práce ještě více klesala. Ekonomické zákonitosti socialismu nefungovaly, jak si v té době uvědomil mimo jiné Ota Šik, kterého v práci hojně cituji.

První vlna decentralizace se projektových ústavů dotkla v roce 1958, kdy přešly z kompetence Ústřední správy bytové a občanské výstavby pod krajské národní výbory, kde se konstituovaly jako Krajské projektové ústavy. Následovalo krátké období plné optimismu a hledání nových východisek pro budoucí výstavbu bytů. Ústřední výbor KSČ vyhlásil první celostátní diskusi o bydlení, pověřil vybrané projektové ústavy vypracováním experimentů a povolil a usilovně podporoval vznik bytových družstev. Do těchto aktivit se zapojily celé mezioborové skupiny odborníků, v nichž diskutovali o bydlení nejen architekti, ale i lékaři, psychologové, sociologové a další. Důležitou roli sehrál Výzkumný ústav výstavby a architektury, který řadu diskusí koordinoval a vyhodnocoval.

Obraz demokratizačního procesu ve společnosti, který chtěla politická reprezentace od konce 50. let vzbuzovat, dokresluje první celostátní diskuse o bydlení, kterou připravovalo několik rezortů zároveň. Pod heslem: *bytová výstavba – všenárodní úkol* se se režim zaměřil na propagaci nových řešení bytového problému v tisku, televizi a rozhlasu. Nutně při tom potřeboval vzbudit zájem lidí, neboť veřejnost se měla nově na výstavbě přímo finančně podílet a vstupovat do bytových družstev. Diskuse se však nakonec „zvrhla“ a dala lidem prostor projevit především svoji (ne)spokojenost a nároky na bydlení. Její výtky vzaly centrální orgány vážně a zapracovaly do řešení bytové problému zejména důraz na komplexní dokončení nových souborů včetně terénních úprav, zeleně a občanské vybavenosti (výstavba prodejen, prádelen, školek apod.).

Na diskusi navázala projekty experimentálních domů, které se postavily v pěti krajích. Všechny ověřovaly dle nařízení nové typy železobetonových konstrukcí, ale v uplatnění nejprogresivnějších technologií a materiálů je limitovaly omezené možnosti a často i nechuť výrobní sféry. Najdou se však i lokality, kde se experimentům dařilo, jako v Brně a Liberci, který jsem měla možnost kompletně zpracovat.

Výsledky experimentů vyhodnocovala Komise k řešení bytového problému při Ústředním výboru strany a sledovala při tom hlavně hlediska dobrých ekonomických výsledků ve snížení spotřeby hmot, váhy prefabrikátů, pracnosti stavby a zvýšení rychlosti hrubých i dokončovacích prací. Ačkoliv byla řada experimentů technologicky zajímavých, většina z nich rozšířila výrazně možnosti monolitů a na místě odlévaných prefabrikátů, ústřední orgány nakonec doporučily uplatnit v nových typech po roce 1963 „obyčejný“ panelák - typ montovaný z panelů.

Bytová výstavby na konci padesátých let sehrála důležitou roli také v ideologických diskusích, a to v souvislosti s úspěšným dovršením socialismu, které deklarovala nová ústava z roku 1960. Ve své práci jsem se pokusila naznačit probíhající humanistický diskurs mezi marxisty a jejich „spor o člověka.“ Každopádně zajímavé bylo sledovat oficiální ideologickou argumentaci, která, na základě marxistické teorie historického materialismu dokazovala, jak znamenitě bydlení vyjadřuje stoupající životní úroveň, a tím plní své poslání v plánovaném přechodu od socialismu ke komunismu. Diskuse, spojená s novinkami vědecko-technické revoluce, pak měla dát podmínkám budoucího života v komunismu jasné obrysy: vzrůstající produktivitu práce, kratší pracovní dobu, více volného času, zvyšování kvalifikace, důraz na sebevzdělávání a vyšší podíl společenské a osobní spotřeby. Do těchto diskusí se v šedesátých letech architekti aktivně zapojili a některým se podařilo prosadit do svých projektů citlivější, humanistický přístup.

Závěrem bych ráda zdůraznila, že podíl architektury, bydlení a dokonce i masové bytové výstavby na myšlenkovém vření šedesátých let je nezanedbatelný. Pozice architektů zesílila právě i díky tomu, že téma bydlení a tvorby životního prostředí rázem vyvstalo na mnohem širším diskusním fóru. Závěry jednotlivých kapitol i koncepce disertační práce jako celku pak dokazují, že architektonický diskurs se v šedesátých letech skutečně odehrával nejen v oblasti architektonické praxe, ale přesouvá se výrazně, téměř revolučně (!) do sociálních věd, politiky a veřejného mínění. Aktivita intelektuální sféry navíc během šedesátých let stoupá, získává dokonce poměrně silné, autonomní postavení vůči mocensko-politickému systému a právě toto „přestrukturování moci“ vede k celkovému uvolnění a větší tvůrčí svobodě.

Historik Karel Kaplan pojmenoval jeden z hlavních rysů, které v šedesátých letech doprovázely všeobecnou „vůli ke změně“, jako názorové převrstvení společnosti. Architektura, konkrétně hromadná bytová výstavba a otázky bydlení, které jsem v disertační práci sledovala ze čtyř pohledů – politického, ideologického, architektonického a sociálního – , k takovému převrstvení skutečně přispěla. Zrcadlila témata technického experimentu, pokroku, životního prostředí, individuálních potřeb člověka a složitosti moderní civilizace, a to v oblasti bydlení, která je každému blízká.

Seznam použitých pramenů a literatury

Národní archiv v Praze

- fond Ministerstvo stavebnictví – Hlavní správy (1951– 1958), 1149, inventář, č. pom. 837 (archivní pomůcka).
- fond Státní výbor pro výstavbu, inv. č. 827, karton 857
- fond ÚV KSČ, Komise, 1945–1989, Komise pro řešení bytového problému, 10/22: svazek 1–5, archivní jednotka 1–21
- fond ÚV KSČ 1945–1989, Komise pro otázky životní úrovně, 10/2: svazek 1–14, archivní jednotka 1–59
- Ústřední správa bytové a občanské výstavby, inv. č. 723, karton 154

Archiv hl. m. Prahy, fond Národního výboru, Odbor kultury

SOkA Liberec, fond Městský národní výbor Liberec

archiv stavebního úřadu v Liberci

archiv stavebního úřadu v Teplicích

Severočeské muzeum v Liberci, sbírka fotografií

Periodika

Architektura ČSR/ČSSR

Československý architekt

Brno v minulosti a dnes

Domov

Družstevní byt

Filosofický časopis

Forum

Journal of Design History

Květen

Literární noviny

Nová mysl

Plamen

Pozemní stavby

Projekt

Projekt (PL)
Rudé právo
Sociologický časopis
Solidarita. Zpravodaj dobrého bydlení
Stavba
Svobodná demokracie
Vpřed
Výtvarná práce

Knižní publikace

II. všesvazový sjezd sovětských architektů: Sborník přeložených materiálů, Praha 1955.
20 let práce Krajského projektového ústavu v Ústí nad Labem, Ústí nad Labem 1969.
Constructed Happiness. Domestic Environment in the Cold War Era, Talin 2005.
Světlana Alexijevičová, *Doba z druhé ruky*, Příbram 2015.
Pedro Alonso – Hugo Palmarola (edd.), *Monolith Controversies. Pavilion of Chile*, Ostfildern 2014.
Anders Åman, *Architecture and Ideology in Eastern Europe during the Stalin Era*, New York 1992.
Alois Anderle – Miroslav Pojer – Ota Ullmann, *Byty a bydlení v Československu*, Praha 1967.
Raymond Aron, *Demokracie a totalitarismus*, Praha 1993.
Tom Avermaete, *Another Modern: The Postwar Architecture and Urbanism of Candilis-Josic-Woods*, Rotterdam 2005.
Barry Bergdoll, *Home Delivery*, New York 2008.
Victor Buchli, *An Anthropology of Architecture*, London New – York 2014.
Nicolas Bullock, *Building the Post-war World: Modern Architecture and Reconstruction in Britain*, London and New York: Routledge 2002.
Byty včera, dnes a zítra, Praha 1976.
Kenny Cupers, *The Social Project. Housing the Postwar France*, Minneapolis – London 2014.
Osvaľ Döbert, *Od fantazie ke skutečnosti*, Praha 1965.
Osvaľ Döbert, *Deset let z tisíce*, Praha 1974.

Slavomíra Ferenčuhová – Lucie Galčanová – Barbora Vacková (edd.), *Třetí město*, Brno – Červený Kostelec 2011.

Martin Franc, Životní styl a každodennost v Československu v padesátých a šedesátých letech 20. století, in: Jaroslav Pažout (ed.), *Každodenní život v Československu 1945/1948–1989*, Praha 2015, s. 18–33.

Jindřich Filippec, *Člověk a moderní doba*, Praha 1966.

Jindřich Filippec – Blanka Filipová, *Socialistický způsob života – skutečnost i program*, Praha 1980.

Roger Garaudy, *Perspektivy člověka*, Praha 1965.

Miles Glendinning – Stefan Muthesius, *Tower Block: Modern Public Housing in England, Scotland, Wales and Northern Ireland*, New Haven 1994.

Jiří Gočár – Josef Toman, *Architekt a ekonom k socialistickému stylu života*, Praha 1977.

Hubert Guzik, *Čtyři cesty ke koldomu*, Praha 2014.

Jan Hanzlík – Jana Zajoncová – Lenka Hájková, *Teplice: Architektura moderní doby 1860–2000*, Ústí nad Labem 2016.

Steven E. Harris, *Communism on Tomorrow Street, Mass Housing and Everyday Life after Stalin*, Baltimore 2013.

Josef Havlíček, *Návrhy a stavby*, Praha 1964.

Vít Havránek (ed.), *Akce slovo pohyb prostor. Experimenty v umění šedesátých let*, Praha 1999.

Martin Hejl – Lenka Hejlová – Cyril Říha, *2 x 100 mil. m2: Exhibition catalogue La Biennale di Venezia, 14. Mostra Internazionale di Architettura 4. 6.–23. 9. 2014*, Liberec – Bratislava 2014.

Jiří Hrůza, *Budoucnost měst*, Praha 1962.

Jiří Hrůza, *Slovník současného urbanismu*, Praha 1977.

Lada Hubatová-Vacková – Cyril Říha (edd.), *Husákovo 3+1: Bytová kultura 70. let*, Praha 2007.

Jane Jacobsová, *Smrt a život amerických velkoměst*, Praha 1975.

Igor Janovský – Jana Kleinová – Hynek Stříteský (edd.), *Věda a technika v Československu v letech 1945–1960*, Praha 2010.

Karel Janů, *Socialistické budování (Oč půjde ve stavebnictví a architektuře)*, Praha 1946.

Tony Judt, *Poválečná Evropa: Dějiny od roku 1945*, Praha 2008.

Karel Kaplan, *Kronika komunistického Československa: Kořeny reformy 1956–1968. Společnost a moc*, Praha 2008.

- Jiří Knapík – Martin Franc a kol., *Průvodce kulturním děním a životním stylem v českých zemích 1948-1967* I. a II., Praha 2012.
- Pavel Kolář – Michal Pullmann, *Co byla normalizace? Studie o pozdním socialismu*, Praha 2016.
- Rostislav Koryčánek a kol., *Na prahu zítřka. Brněnská architektura a vizuální kultura období socialismu*, Brno 2014.
- Rostislav Koryčánek a kol., *Postavit domy nestačí: Vizuální kultura a veřejný prostor města Brna v období po druhé světové válce*, Brno 2015.
- Karel Kosík, *Dialektika konkrétního*, Praha 1963.
- Karel Kosík, Všední život a dějiny, *Literární noviny* IX, 1960, č. 6, s. 5.
- Karel Kosík, Zítřek je v našich rukou, *Literární noviny* VII, 1958, č. 1, s. 1, 4.
- Daniela Kramerová – Vanda Skálová (edd.), *Bruselský sen: Československá účast na světové výstavě Expo 58 v Bruselu a životní styl 1. poloviny 60. let*, Praha 2008.
- Eduard Kubů – Jindřich Soukup – Jiří Šouša, *Fenomén hospodářské krize v českých zemích 19. a 20. století*, Praha – Ostrava 2015.
- Eva Librová – Jaroslav Klofáč – Karel Brix, *Jak bydlet: Zkušenosti z průzkumu nových sídlišť*, Praha 1961.
- Eva Librová – Anna Veselá, *Režim dne různých skupin obyvatelstva ve vztahu k řešení bytu*, Praha 1966.
- Karel Löbl, *Naděje a omyly. Vzpomínky na onu dobu*, Praha 2012, s. 488.
- Herbert Marcuse, *Jedno-rozměrný člověk*, Praha 1991.
- Philip Meuser – Dimitrij Zadorin, *Towards a Typology of the Soviet Mass Housing: Prefabrikation in the USSR 1955–1991*, Berlin 2017.
- Ana Miljački, *The Optimum Imperative: Czech Architecture for the Socialist Lifestyle, 1938–1968*, London – New York 2017.
- Ákos Moravánszky – Judith Hopfengärtner (Eds.), *Re– Humanizing Architecture. New Forms of Community, 1950–1970*, Basel 2017.
- Henrieta Moravčíková (ed.), *Bratislava: Atlas sídlisk / Bratislava: Atlas of Mass Housing*, Bratislava 2012.
- Markéta Mráčková – Barbora Šimonová – Viktor Vejvoda, *Legenda o sídlišti*, Praha 2014.
- Jiří Musil – Hana Poláčková (edd.), *První celostátní diskuse o bydlení*, Praha 1962.
- Jiří Musil, *Sociologické problémy asanačních čtvrtí*, Praha 1966.
- Jiří Musil a kolektiv, *Lidé a sídliště*, Praha 1985.
- Jiří Novotný, *Nové bydlení v Praze*, Praha 1964.

- Jiří Novotný, *Prahou posedlý*, Praha 2002.
- Ivo Nový, *Experimentální záměr bytových a občanských staveb I*, Praha 1964.
- Otakar Nový, *Architekti Praze*, Praha 1971.
- Otakar Nový (ed.) *Architektonická bilance, KPÚ 25*, Praha 1973.
- Josef Pechar, *Československá architektura 1945–1977*, Praha 1979.
- Jozef Procházka, *Experimentální ověřování ve výstavbě*, Praha 1988.
- Václav Průcha a kol., *Hospodářské a sociální dějiny Československa 1918–1992*, II. díl, Brno 2009.
- Michal Pullmann, *Konec experimentu, přestavba a pád komunismu v Československu*, Praha 2011.
- Michel Ragon, *Kde budeme žít zítra*, Praha 1967.
- Jakub Rákosník – Igor Tomeš a kol., *Sociální stát v Československu*, Praha 2012.
- Radovan Richta a kol., *Civilizace na rozcestí*, Praha 1969.
- Dušan Riedl – Bohumil Samek, *Moderní architektura v Brně 1900-1965*, Brno 1967.
- Radoslav Selucký, *Ekonomika, morálka, život*, Praha 1964.
- Radoslav Selucký, *Člověk a jeho volný čas. Pokus o ekonomickou formulaci problému*, Praha 1966.
- Lucie Skřivánková – Rostislav Švácha – Eva Novotná – Karolina Jirkalová (edd.), *Paneláci 1. Padesát sídlišť v českých zemích. Kritický katalog k cyklu výstav Příběh paneláku*, Praha 2016.
- Lucie Skřivánková – Rostislav Švácha – Martina Koukalová – Eva Novotná (edd.), *Paneláci 2. Historie sídlišť v českých zemích 1945–1989*, Praha 2017.
- Matěj Spurný, *Most do budoucnosti. Laboratoř socialistické modernity na severu Čech*, Praha 2016.
- Karel Storch (ed.), *Nová technika a architektura v Československu*, Praha 1961.
- Martin Strakoš, *Průvodce architekturou Ostravy*, Ostrava 2009.
- Jiří Suk, *Veřejné záchodky ze zlata*, Praha 2016.
- Ivan Sviták, *Lidský smysl kultury*, Praha 1968.
- Jiří Ševčík – Pavlína Morganová – Dagmar Dušková (edd.), *České umění 1938–1989: Programy, kritické texty, dokumenty*, Praha 2001.
- Oldřich Ševčík – Ondřej Beneš, *Architektura 60. let. Zlatá šedesátá léta v české architektuře 20. století*, Praha 2009.
- Ota Šik, *Jarní probuzení – iluze a skutečnost*, Praha 1990.
- Barbora Špičáková (ed.), *Sídliště Solidarita*, Praha 2014.

- Jaromír Štván (ed.), *Pravidla plánování a stavby sídlišť*, Praha 1966.
- Rostislav Švácha – Marie Platovská (edd.), *Dějiny českého výtvarného umění VI/1 1958–2000*, Praha 2007.
- Zdislav Šulc, *Ke kritice politické ekonomie socialismu*, Praha 1990.
- Karel Teige (ed.), *Za socialistickou architekturu*, Praha 1933
- Oldřich Tůma – Tomáš Vilímek (edd.), *Pět studií k dějinám české společnosti po roce 1945*, Praha 2008.
- Petr Urlich (ed.), *Šedesátá léta v architektuře očima pamětníků*, Praha 2006.
- Ludevít Végh, *Montované stavby*, Brno 1959.
- Eva Vondrová, *Ekonomická reforma 1965–1969*, Praha a Brno 2010.
- Jiří Voženílek, *Bydlení v Československu. Přehled bytové výstavby od roku 1945*, Praha 1958.
- Alena Wagnerová, *Žena za socialismu. Československo 1945-1974 a reflexe vývoje před rokem 1989 a po něm*, Praha 2017.
- Miloslav Wimmer, *Panelové domy s montovaným skeletem*, Praha 1956.
- Vladimír Wynnyczuk, *Jak si přejí bydlet naši pracující*, Praha 1954.
- Lucie Zadražilová, *Když se utopie stane skutečností: Panelová sídliště v Československu 1953–1989*, Praha 2013.
- Kimberly Elman Zarecorová, *Utváření socialistické modernity: Bydlení v Československu v letech 1945–1960*, Praha 2015.
- Ladislav Zikmund-Lender (ed.), *Experimentální sídliště Invalidovna*, Praha 2014.

Elektronické zdroje

- <https://www.czso.cz/documents/10180/20567463/820913t01.pdf/17cac287-9f50-4ded-83ec-15a3edf15ac9?version=1.0>
- <https://www.epravo.cz/vyhledavani-aspi/?Id=30387&Section=1&IdPara=1&ParaC=2>
- <https://www.epravo.cz/vyhledavani-aspi/?Id=29609&Section=1>
- <https://www.epravo.cz/vyhledavani-aspi/?Id=29915&Section=1&IdPara=1&ParaC=2>,
- <https://www.epravo.cz/top/zakony/sbirka-zakonu/vyhlaska-ministerstva-vystavby-o-dokumentaci-sledovani-a-vyhodnocovani-experimentalnich-staveb-6512.html>

Publikační a pedagogická činnost

Eva Novotná – Lucie Skřivánková – Rostislav Švácha – Karolina Jirkalová (edd.), *Paneláci 1. Padesát sídlišť v českých zemích. Kritický katalog k cyklu výstav Příběh paneláku*, Praha 2016.

Eva Novotná, Poválečná bytová výstavba a památková péče na příkladu Velké Británie a Skandinávie, *Zprávy památkové péče* 2015, č. 4, s. 307–312.

Eva Novotná – Lucie Skřivánková – Rostislav Švácha – Martina Koukalová (edd.), *Paneláci 2. Historie sídlišť v českých zemích 1945–1989*, Praha 2017.

Eva Novotná, Sídliště Solidarita aneb Co se dočteme ve Zpravodaji dobrého bydlení, in: Barbora Špičáková (ed.), *Sídliště Solidarita*, Praha 2014.

Eva Novotná, Jak dál s panelákem? Experimenty v bytové výstavbě z let 1959-1961, *Beton* 2013, č. 3, s. 12–15.

Eva Novotná, Cestou experimentu. Experimentální bytová výstavba šedesátých let 20. Století a SIAL, *Architektúra a Urbanizmus XLV*, 2011, č. 1-2, s. 81–91.

Eva Novotná – Karolina Jirkalová – Marcela Steinbachová, *Matadoři/ Junioři. Texty o architektuře*, Kruh 2009.

Pedagogická činnost:

2007–2012 KTF UK, Ústav dějin křesťanského umění, vedení přednášek a seminářů z dějin architektury 19. a 20. století